

פרופ' אברהם שטינברג

חוק מוות מוחי-נשימתי – דעת הגר"מ שטרנבוך (1)

לאחר שהחוק התקבל בכנסת נתבקשתי על ידי בני ביתו של הגר"מ שטרנבוך שליט"א לבוא לביתו ולהסביר לו מה נקבע בחוק. הייתי אצלו בנוכחות מספר תלמידי חכמים, הסברתי את חלקו הראשון של החוק המקבל בעקרון את המוות המוחי-נשימתי אלא שדורש בדיקות מיוחדות ופיקוח והדרכה של הרופאים, וחלקו השני של החוק שמאפשר למי שאינו מקבל את המוות המוחי-נשימתי לדרוש המשך טיפול נשימתי בחולה.

הרב שטרנבוך אמר שלפי ההלכה הדבר הקובע אם אדם חי או מת הוא אם הוא נושם לבד או לא, והבדיקה לכך היא העברת נוצה ליד הנחיריים. אמרתי לו שאמנם גם החוק מגדיר את המוות בעיקר על סמך הפסקת נשימה מוחלטת ובלתי הפיכה, אלא שעל מנת להוכיח בימינו שהיעדר הנשימה הוא אמנם מוחלט ובלתי הפיך לא די בהעברת נוצה ליד הנחיריים אלא צריך לוודא שמרכז הנשימה במוח מת, כך שלעולם לא תחזור נשימה עצמונית, ולכן החוק מחייב לקבוע לא רק שהאדם איננו נושם אלא גם שמוחו חדל לתפקד באופן מוחלט ובלתי הפיך.

על כך אמר לי שאם אנו מחמירים להוסיף בדיקות למות המוח תבוא עלינו ברכה. חלק מהנוכחים העירו לרב שטרנבוך שלא כך היא דעתו של הגרי"ש אלישיב, ולשאלתו הסברתי שלדעת הגרי"ש אלישיב כל עוד הלב פועם האדם מוגדר כחי, גם אם המוח והנשימה חדלו לתפקד באופן מוחלט ובלתי הפיך. על כך השיב הרב שטרנבוך שהוא איננו יודע מקור כלשהו לצורך בבדיקת תיפקוד הלב, והעיקר להלכה מה שקובע את מות האדם הוא הפסקת נשימה.

עוד הוסיף הרב שטרנבוך שאמנם כך הוא סובר להלכה, אך למעשה אין הוא סומך על הרופאים ולכן איננו מתיר השתלות, אבל אם הדברים יתבצעו בהשגחת הבר"צ הוא מוכן אפילו לחתום על החוק.

הרב משה פלג

חוק מוות מוחי-נשימתי – דעת הגר"מ שטרנבוך (2)

1. שמעתי את הרב שטרנבוך לפני כמה שנים ולכן הדברים הם נכתבים מתוך זיכרון.
2. הוא אמר לי שמוות מוחי (אמיתי) הוא מוות.
3. לכן אם בטוחים שזה מוות מוחי אסור לחלל שבת על החולה (הנפטר).
4. לדעתו לפי המצב היום בארץ אי אפשר לסמוך על הרופאים וגם אם אדם קרוב למוות מוחי הרופאים מסוגלים להגיד שיש לו מוות מוחי אם הם רוצים את האיברים שלו.
5. שאלתי אותו אם לאחר החוק של ח"כ שנלר נוכל לסמוך על הרופאים ותשובתו היתה שעל פרופ' שטיינברג הוא היה סומך אבל הוא בטוח שרופאים אחרים יקבעו מוות מוחי בלי כל הבדיקות שהחוק מחייב.
6. סיפר לי חסיד (תלמיד) של הרב שטרנבוך שלפני חצי שנה הסבתה שלו היתה מאושפזת בבית חולים והרופאים אמרו למשפחה שהיא במצב מוות מוחי. הם שאלו את הרב שטרנבוך אם מותר לנתק את המכשירים והוא אסר עליהם (הסיפור הגיע לרב ד"ר משה טנדלר והוא אמר שהם עברו על "בל תלין").